



שכבת ביינים

פעילות בנושא – האחר הוא אני

גיל: שכבת ביינים

מספר חניכים: 6-30

מיקום: פנים (חדר).

זמן: כשעה וחצי (תלוי במספר החניכים).

ציוד: ב. חפץ כלשהו למרוץ השליחים, בלוני מים, 2 דליים אשר ישמשו כסל, 2 כדורים, כיסא, דלי, שולחן, כדור, לוח מחיק, טוש ללוח, דף ועט, ד. בידורית, מקרן

פתיחה:

א. טרם הפעולה המדריך יבחר מספר חניכים וינחה אותם ל"פברק" כל מיני בעיות (לדוגמה: כאב ראש, עייפות, אי יכולת לזוז במהרה, בעיית סטריליות וכד') שיגרמו להם לנוע באיטיות. מסבירים לחניכים אלה, כי תחילת הפעולה תעסוק בתחרות בין שתי קבוצות בה הם יהיו חברים, בכל המשימות עליהם לנהוג על פי הבעיה שלהם. כמו כן, יש להדגיש בפני החניכים "השתולים" כי על אף מגבלתם עליהם להתעקש להשתתף בפעולה, וכי אסור שחברי הקבוצה יבינו כי הם "שתולים". על המדריכים לבחון כיצד החניכים מגיבים האחד לשני ואף לרשום כדי לזכור לדיון שיערכו בהמשך.

גוף:

ב. מחלקים את הקבוצה לשתי קבוצות, ולאחר מכן מסבירים, כי הפעולה הזאת תעסוק בשאלה מי הקבוצה המנצחת? הקבוצה אשר תנצח בכמה שיותר משימות תוגדר כקבוצה המנצחת.

1. 21 – כל קבוצה מקבלת בלון מים, על כל קבוצה להתמסר 21 פעמים רצופות מבלי שהבלון יתפוצץ או ייפול על הארץ, במידה וזה קרה על הקבוצה להתמסר מחדש. קבוצה אשר הגיעה ראשונה ל21 משימות ניצחה.

2. מרוץ שליחים – כל קבוצה עומדת בטור. במרחק כמה מטרים מהם מונח חפץ, המטרה היא להעביר את החפץ בין כל חברי הקבוצה בצורה הבאה: הראשון שבטור רץ אל החפץ לוקח אותו, חוזר מהר אל הטור של קבוצתו מביא לחניך שעמד אחריו את החפץ ועומד בסוף הטור. כעת, החניך שקיבל את החפץ רץ אל המקום שהיה בו החפץ ומניח אותו במקום, חוזר אל הקבוצה נותן יד לחניך שעמד אחריו וכעת על החניך הזה לרוץ ולהביא את החפץ כמו החניך הראשון. הפעולה חוזרת על עצמה, עד שהחניך שעמד ראשון בתחילת המשימה שוב ראשון בטור, במקרה כזה הקבוצה תוגדר כמנצחת.

3. כדורסל – יוצרים שני סלים באמצעות דליים או כל חפץ אחר שקיים בסניף. על הקבוצה לעמוד בשני טורים, המדריך יגדיר כי בדקה הקרובה על הקבוצות לקלוע כמה שיותר פעמים לסל. כל חניך בתורו ינסה לקלוע לסל על פי סדר עמידתם בטורים. הקבוצה המנצחת היא הקבוצה שבתום הדקה קלעה לסל יותר פעמים.

#דיון: לאחר שלוש המשימות המדריך יכריז על הקבוצה המנצחת ויערוך דיון על שאירע בתחרות זו. המדריך שאל בין היתר, איך היה המשחק? מה הייתה מטרתם? האם כל הקבוצה הייתה מלוכדת סביב מטרה זו? אילו חניכים הפריעו לניצחון הקבוצה? מה לדעתכם היה צריך להיעשות בנידון? האם גם השתתפותם הייתה חשובה? וכד'... לבסוף על המדריך לפנות אל החניכים "השתולים" ולשאול כיצד היה להם? מה היחס שקיבלו? ומדוע היה להם חשוב להשתתף במשימות?

תנועת הנוער הלאומי בית"ר מחלקת הדרכה ארצית



המדריך יסביר לחניכים, כי עליהם להיות קשובים למגבלותיהם של הזולת. יש לשים בצד את הרצון לנצח, יש לעודד את חבריהם להגשים את מטרותם על אף הקושי הקיים, ולגרום להם להרגיש בנוח בקבוצה וכאחד האדם. אומנם במקרה הזה מדובר בחבריהם אשר שימשו כשחקנים ו"פברקו" מוגבלות, אבל במקרה אחר זה יכול להיות חבר עם קושי בלימודים שצריך עזרה בלמידה למבחן, עיוור שחוצה את הכביש, וכד'. במקרים מסוג זה, יש להיות ערניים לקורה מסביבנו ולגרום לאותם אנשים לתחושת שוויון.

ג.עיוור – המדריך יבחר 4 מתנדבים, שלושה מהם יוציא החוצה ואילו אחד ישאיר בחדר ויכסה את עיניו באמצעות בד. המדריך יניח בחדר מספר חפצים (לדוגמא: כיסא, דלי, שולחן וכד') אשר יהוו מכשולים ויכתוב על גבי לוח מחיק גלוי את המשימה הבאה "עליך להעביר את X מעל המכשולים בדרך הטובה ביותר עבורו". מבקשים משאר חניכי הקבוצה להיות "צופים בלתי משתתפים" - עליהם לצפות ולבחון את המתרחש אך אסור להם להתערב ולעזור. על המדריך להכניס חניך אחד ולתת לו פתק בו כתוב "קרא את המשימה אשר כתובה על גבי הלוח לעצמך (בלב), אל תגיד כלום, עשה מה שאתה מבין". לאחר מכן מכניסים את החניך השני והשלישי ועליהם לעשות אותו דבר, כמובן שכל אחד בנפרד.

כאשר שלושת החניכים סיימו את משימתם, לפני שפונים אל הקבוצה ולפני שהחניך מוריד את כיסוי העיניים שואלים אותו כיצד הרגיש? שואלים אותו עם מי הרגיש הכי בנוח?

לאחר מכן פותחים בדיון. דגשים לדיון :

- "הובלת העיוור" הינה מניפולציה שנועדה להטעות, יש להבהיר לחניכים כי רבים "נופלים בפח" הזה. יחד עם זאת, אנו נוהגים כך גם בחיי היומיום ללא כוונת זדון, השאלה היא כמה אנו מודעים לזה, ומה אנו מוכנים לעשות כדי לנהוג אחרת.
- המושג "החפצה" – התנהגות לאדם כחפץ.
- המושג "אפקט ההילה" – יצירת מעין הילה של תכונות הנובעות למעשה, מתכונה ידועה אחת. העובדה שזהו עיוור אין משמעותה שהוא גם לא חושב, לא מבין, וכד'.
- המושג "אמפתיה" – היכולת להיכנס לנעליו של האחר, לראות מהי נקודת מבטו. חשוב לדון בדוגמאות מהיומיום.

סיום:

ד.מקרינים את הסרטון האחר הוא אני (ראה קישור בנספחים). בסיום הצפייה, יש לערוך סבב קצר, בו כל חניך ישתף את תחושותיו בעקבות סרטון זה.

נספחים :

סרטון האחר הוא אני - https://www.youtube.com/watch?v=XKtdKD5Q_AI

תנועת הנוער הלאומי בית"ר מחלקת הדרכה ארצית



פעילות בנושא – גזענות

גיל: שכבת ביניים

מספר חניכים: 30-6

מיקום: פנים (חדר).

זמן: כשעה וחצי (תלוי במספר החניכים).

ציוד: א. עטים ב. גליל חוט צמר ג. ציוד אשר ישמש את החניכים בהצגת הסיטואציות וזאת בהתאם לכרטיסיות (לדוגמה: כדור, חולצת תנועה, איפור, ציוד יצירה וכו') ד. אגוזים, נייר קרפ בצבעים שונים

פתיחה:

א. המדריך לחלק את הקבוצה לזוגות, כל זוג יקבל תעודת זהות (ראה נספח) עם קריטריונים למלא. אחד מבין כל הקריטריונים יהיה ממולא מראש, והחניכים יצטרכו להשלים את תעודת הזהות לפיו ולפי מחשבותיהם. לאחר מכן על המדריך לערוך דיון בנושא ולשאול בין היתר לפי מה מילאתם את תעודות הזהות? מדוע תעודות הזהות שמילאנו בסופו של דבר שונות?, האם גזענות קיימת בכלנו? דבר קבוע בחברה או ניתן לשינוי? האם האנשים אשר מופיעים בתעודת הזהות שהם יצרו מוכרים להם מהיומיום?

גוף:

ב. משחק חוט הצמר - על החניכים לעמוד במעגל. המדריך יזרוק לאחד החניכים חוט צמר, החניך אשר קיבל את החוט מהמדריך צריך להציג איזושהי בעיה חברתית המעידה על גזענות בחברה הישראלית. לאחר שהציג בעיה זו הוא מוסר את חוט הצמר לחניך אחר. כעת, על החניך שקיבל את חוט הצמר לחשוב במהירות על דבר היכול לשמש פתרון לבעיה אשר הציג החניך הקודם. לאחר שהחניך הציג את פתרונו הוא מוסר את החוט לחניך אחר שכעת עליו להציג בעיה אחרת בחברה הישראלית ולאחר מכן מוסר לחניך אחר אשר יצטרך למצוא פתרון לבעיה וכך ממשיכים לשחק מספר דק'. לאחר מספר דק' כאשר כבר נוצר פלונטר ממסירת החוט אחד לשני, המדריך יראה לחניכים כי כמו שהחוט הסתבך ככה גם אנו מסבכים את המציאות, במקום לחפש פתרונות, כדאי לעצור קודם, ולמנוע מהבעיות להגיע, על המדריך להסביר שהכול מתחיל מאתנו ואם נדע להתייחס לחברינו באופן שווה ללא קשר למוצאם וכו' כבר הסביבה תהיה נעימה ומקבלת יותר.

ג. משחק הסיטואציות – מאחר ומדובר בחניכים אשר עתידים להיות מדיריכם, יהיה נכון לחשוף אותם לסיטואציות העלולות להתרחש בסניף, בהן החניכים התנהגו באופן גזעני אחד לשני. על המדריך לחלק את החניכים לשלשות, כל שלשה תקבל כרטיסיה (ראה נספח) אשר תציג איזושהי סיטואציה אשר מתרחשת בזמן הפעולה. כל שלשה תצטרך לחשוב על פתרון למצב, לחלק תפקידים על פי הדמויות המופיעות בכרטיסיה להכין הצגה קטנה בנושא ולהציג לשאר הקבוצה.

לאחר כל הצגה על המדריך לתת משוב על המקרה והפתרון. כמו כן, לתת מקום לשאר החניכים בקבוצה להביע את דעתם ולהציע פתרון אחר.

סיכום:

ד. נותנים לכל ילד אגוז שעטוף בנייר צבעוני (כל אגוז עטוף בצבע אחר), רואים כי כל אחד קיבל אגוז הנראה אחרת. לאחר מכן, מבקשים מכל אחד לפתוח את העטיפה. על המדריך לשאול: האם כעת קיים הבדל בין האגוזים?

בכך אנו רואים כי כאשר כל אחד מוריד את העטיפה/ קליפה שלו אנו מגלים כי כולנו בעצם דומים. כולנו יש רגשות, מחשבות, חלומות, רצונות ועוד....

תנועת הנוער הלאומי בית"ר מחלקת הדרכה ארצית



נספחים:

דוגמאות לתעודת זהות :

- שם : שם משפחה :
ארץ לידה : מקום מגורים :
מקצוע : רופא..... תחביב :
מצב משפחתי :
- שם : שם משפחה :
ארץ לידה : ישראל..... מקום מגורים :
מקצוע : תחביב :
משפחתי :
- שם : אברהם..... שם משפחה :
ארץ לידה : מקום מגורים :
מקצוע : תחביב :
משפחתי :
- שם : שם משפחה : מעודה.....
ארץ לידה : מקום מגורים :
מקצוע : תחביב :
משפחתי :
- שם : שם משפחה :
ארץ לידה : מקום מגורים : תל אביב.....
מקצוע : תחביב :
משפחתי :
- שם : שם משפחה :
ארץ לידה : מקום מגורים :
מקצוע : שיפוצניק..... תחביב :
מצב משפחתי :
- שם : שם משפחה :
ארץ לידה : מקום מגורים :
מקצוע : תחביב : קריאה.....
מצב משפחתי :
- שם : שם משפחה :
ארץ לידה : מקום מגורים :
מקצוע : תחביב :
משפחתי : נשוי + 8
- שם : לודמילה..... שם משפחה :
ארץ לידה : מקום מגורים :
מקצוע : תחביב :
משפחתי :

תנועת הנוער הלאומי בית"ר מחלקת הדרכה ארצית



דוגמאות לכרטיסיות : #1 שלומי הוא מדריך קבוצת בנות בכיתות ו', במהלך הפעולה בעודן משחקות הוא שם לב, כי הבנות אינן משתפות את אביבה, חניכה מקסימה ממוצא אתיופי. כאשר שיחקו תופסת ותפקידה של מיכל היה לתפוס היא לא תפסה את אביבה אפילו שממש עמדה על ידה. מה על שלומי לעשות?

#2 טל היא מדריכה קבוצת חניכים בכיתות ד'. היום הם עברו פעולה בנושא מסביב לעולם. כאשר טל סיפרה להם על ספרד החניך חורחה אשר עלה עם משפחתו מדריד לפני 3 שנים, התלהב מהנושא ושר להם שיר עממי ספרדי. רינה, חניכה נוספת מהקבוצה, החלה לצחוק בקול רם והלבינה את פניו של חורחה ברבים. במהלך הפעולה החניכים התבטאו כלפי חורחה באופן גזעני אשר כלל בין היתר מילות גנאי, וזלזול בארץ מולדתו. מה טל צריכה לעשות?

#3 רועי הוא מדריך כדורגל בסניף, במהלך אחד האימונים שם לב כי כאשר בוריס, קפטן הקבוצה, מדריך את שאר השחקנים, או קורא להם לעזרתו הם צוחקים על מבטאו. מה רועי צריך לעשות בנושא?

תנועת הנוער הלאומי בית"ר מחלקת הדרכה ארצית



פעילות בנושא "מעמדות בחברה"

מטרת הפעילות- החניכים יעברו פעילות משמעותית העוסקת בנושא מעמדות בחברה והיחס כלפי החניכים.

גיל: שכבת ביניים

מספר חניכים: 15-45

מיקום: חוץ

זמן: כשעה וחצי

ציוד: א. חומרי יצירה להקמת שבטים, 3 בריסטולים, לורדים, אלבד בשלושה צבעים ב. 10 כסאות, שמיכה ג. כיסא, בלוני מים, 6 דליים, 3 כדורים, 6 כוסות חד"פ, חוט לקשירה מעץ לעץ. *לדאוג לתפאורה מתאימה.

פתיחה:

א. הישרדות :

המדריך יחלק את הקבוצה ל 3 :

שבט תסוס, שבט סמורקי , שבט אימרוז

****למדריך**** שבט תסוס יהיה שבט המשתווה ביחס אליו למעמד הגבוה
שבט סמורקי יהיה שבט המשתווה ביחס אליו למעמד הביניים
ושבט אימרוז יהיה שבט המשתווה ביחס אליו למעמד הנמוך.

חשוב לא לספר לאורך כל הפעולה לחניכים כי מדובר על פעולת מעמדות!.

ב. כל שבט יתמקדם ויכין את השטח שלו ואת הלבוש שלו מחומרים
המדריך יגיד כי:

שבט תסוס מקבל לשטחו 10 כיסאות, שמיכה ויוכל לבחור משימה אחת שלא יעשה
שבט סמורקי לא מקבל דבר

שבט אימרוז לא מקבל דבר, על כל חבר מהשבט להוריד נעל אחת, והשבט יצטרך לבצע משימה
אחת יותר.

2. עליהם להכין קמע לשבט שיהיה על מקל ארוך

גוף הפעולה:

לאחר שכל השבטים מוכנים עליהם להגיע למרכז הפעילות .

ג. משימות:

1. פירמידה אנושית-

על כל חברי הקבוצה ליצור פירמידה

לשבט תסוס יש 5 דקות, לשבט סמורקי יש 3 דקות ולשבט אימרוז יש 2 דקות.

2. שלושה כלבים ועצם -

הקבוצה כולה תעמוד במשולש-כל שבט משמש כצלע .

לכל אחד מחברי השבט נותנים אות –לשבט תסוס אותיות עבריות, לשבט סמורקי אותיות לועזיות
ולשבט אימרוז מספרים.

במרכז מניחים כיסא עם בלון מים. המדריך ינקוב במספר אות עברית ואות לועזית, רק לאחר שהוא
אומר היכון הכן צא הם רשאים לרוץ לכסא, הראשון שמתיישב על הכיסא ומפוצץ את הבלון זכה
בנקודה לקבוצה .

שבט תסוס מתחיל עם נקודה יותר , שבט סמורקי מתחיל כרגיל ושבט אימרוז מתחיל עם מינוס
נקודה.

תנועת הנוער הלאומי בית"ר מחלקת הדרכה ארצית



3. קפיצה קבוצתית לרוחק-כל שבט בתורו עומד בשורה ואוחז ידיים, ועליו לקפוץ כקבוצה כמה שיותר רחוק.

שבק תסוס יתחיל את הקפיצה צעד אחד קדימה מהקו המסומן
שבט סמורקי יתחיל את הקפיצה מהקו
שבא אימרוז יתחיל את הקפיצה צעד לפני הקו המסומן.

4. שני דליים וכדור.

דלי אחד ריק ובתוכו כדור והדלי בצד השני מלא.
על כל שבט למלא את הדלי הריק בעזרת כוס עד שהכדור יפול.
לשבט תסוס תהיה כוס אחת יותר בדלי הריק
שבט סמורקי יתחיל כרגיל
שבט אימרוז את הריצה הראשונה יעשה עם כוס ריקה.
המשחק יתנהל כך שרק לאחר שהנציג שלפני חוזר רשאי הבא לצאת .

5. שלושה חוטים-

שלושה חוטים שקשורים בין שני עצים, על כל שבט לעבור מצד אחד לצד השני כאשר הראשון עובר
מלמטה השני באמצע והשלישי מלמעלה.
שבט תסוס יעביר חבר קבוצה אחד פחות
שבט סמורקי יעביר כרגיל
שבט אימרוז יעביר אחד פעמיים.

סיום

ד. המדריך ירכז את כל השבטים למועצת השבט, שם כל קבוצה תבחר לעצמה שם שלדעתה מאפיין/משקף אותה-לפי התנהלות המשחק.
#דיון: לאחר מכן, ידון המדריך עם הקבוצה, האם המשחק היה הוגן? על מה לדעתם מדברת הפעולה?
?

מה דעתם על המעמדות בחברה, אפשר לכוון שאלה לכל קבוצה – איך הרגישו?

מתוך הדיון, יש לכוון את החניכים איך צריך להתנהל מול חניכים היות וכל חניך גדל באופן אחר, חלק ממשפחות החניכים מגיעות ממצב כלכלי גבוה, חלק בינוני וחלק נמוך. לכן יש לזכור כי לא לכולם יש את אותה האפשרות (במידה וירצו לעשות פעולות המצריכות להביא דברים, תשלום וכיוצא בזה).

תנועת הנוער הלאומי בית"ר מחלקת הדרכה ארצית



פעילות בנושא "כוחה של מילה"

מטרת הפעילות- החניכים יעברו פעילות משמעותית העוסקת בנושא כוחה של מילה, איך מדברים לחניכים.

גיל: שכבת ביינים

מספר חניכים: 15-45

מיקום: חדר

זמן: שעה וחצי

ציוד: א. מדבקות, טוש ב. אביזרים לדמויות ג. נספחים מודפסים לפי מספר חניכים, ד. שתיה, כוסות, ופלים /רבע לשבע.

פתיחה:

א. על מנת להכיר סוגים שונים של חניכים וקצת "להכנס לדמותם". לשם כך, נשחק את משחק מדבקות – כמו המשחק המוכר בו כל חניך צריך לנחש מה כתוב לו על המצח באמצעות ניחושים, אך בדרך אחרת. על מצחו של כל חניך יהיה כתוב סוג חניך מסוים, חניכי הקבוצה יסתובבו ברחבי השטח ויחיסו אחד לשני בהתאם למה שכתוב למי שעומד מולם על המצח, אין לגלות אחד לשני מה כתוב. מי שגילה מה כתוב לו מרים את היד ומגיע למדריך לבדוק אם זה נכון, ולאחר מכן ממשיך לשחק. #דיון: בתום המשחק, נדון על ההרגשה, איך התייחסו אלייך בהתאם למה שכתוב? האם זה נכון לתת יחס מיוחד לאותו חניך בגלל "תווית המודבקת עליו"? איך הרגשת?

גוף הפעולה:

ב. על מנת שנוכל ללמוד כיצד להתנהל מול סוגים שונים של חניכים, במהלך הפעולה ילוו אותנו 4 סוגי חניכים(אותם יגלמו 4 נציגים מתוך הקבוצה. את סוגי החניכים האלה נפגוש ברוב הקבוצות, כמובן שיש עוד הרבה סוגים, אך אלה הבולטים ביותר.

על הנציגים המגלמים את החניכים להיות חלק מהפעילות לכל אורכה ולפעמים גם בהגזמה!

1. החניך הערס-מצחיק: בדרך כלל הכוכב החביב על הקבוצה-ה"מגניב", אבל משגע את המדריכים, על כל דבר שתגיד לו יחזיר לך בדיחה או שיצחק ויראה כמה גיבור הוא. אי אפשר בלעדיו אך גם אי אפשר איתו! ולקיחת חלק בפעילות-תלוי במצב הרוח שלו.

2. החניך הלקקן-יהיה צמוד אליך יותר מהסקיני שלבשת לפעולה, מחפש את תשומת הלב שלך לאורך כל הפעילות, לרוב הוא לא לוקח חלק בפעילות כי הוא בא בשבילך, יביא בשבילך הכל מהכל רק כדי לכות בחיזוק כלשהו.

3. החניך שתמיד מגיע אך לא עושה כלום – לרוב ביישן, תמיד מגיע, לא מפספס אף פעילות-אבל לא משתתף לעולם, קשה קצת להבין אותו, אבל כדאי לתת לו את היחס הנכון ולראות מאיפה זה נובע.

4. החניך המורעל- עוד לפני הפעולה אתה תשמע אותו מגיע מהקצה השני של השכונה מזמר שירי מורל, הוא לפעמים מורעל מידי, אך הוא זה שעושה לך את כל הפעילות, לעיתים כדאי להזכיר לו שיש מדריכים בקבוצה ואין צורך באחד נוסף! והכי חשוב-לא להוריד לו את המורל!!

-במהלך המשחקים הבאים ילמדו החניכים איך מעבירים משוב ואיך מענישים, בנוסף יעברו התנסות קלה בעזרת דמויות החניכים.

תנועת הנוער הלאומי בית"ר מחלקת הדרכה ארצית



ג.. (נספח מצורף בסוף) משו"ב +סוגי משו"בים- נסביר לחניכים איך מעבירים משו"ב,מה כן אומרים,מה לא אומרים, איך מעבירים משו"ב בצורת ביקורת בונה , נקריא סוגי משובים שונים

1. המדריך יבחר 8 נציגים ויחלק אותם לזוגות(מלבד 4 דמויות החניכים),על כל זוג (יחד עם אחת מהדמויות-סה"כ 3) להציג בפנינו משוב שנותנים שני מדריכים לחניך.
איך יעשו זאת? ע"י שיח א-ב, כלומר, הראשון מתחיל באות א' "אנחנו רוצים לדבר איתך" הבא באות ב' וכן הלאה.

סיטואציות:

- א.שני מדריכים שנוזפים בחניך
- ב. שני מדריכים שעדינים יתר על המידה עם החניך
- ג. חניך שמרשה לעצמו וצועק על המדריכים
- ד. משוב המתנהל כמו שצריך,נוצרת הבנה בין מדריכים לחניך ויוצאים עם מסקנות.

2. (נספח מצורף בסוף)נסביר לחניכים את משמעות הענישה של החניך.למה זה חשוב להעניש ולא להעביר על מה שנעשה. נשאל את החניכים האם ישנו עונש חיובי ומתי יש להשתמש בעונש חיובי ומתי בשלילי.

א.נשחק את המשחק "דג מלוח", החל מתחילת המשחק ועד תומו,יתחלפו מדריכים –כל פעם זוג אחר.במהלך הפעילות –דמויות החניכים יקצינו את התנהגותם ויפריעו למהלך הפעולה בהתאם לאופיים,ניתן גם להוסיף עונד מספר דמויות ולחלק בין חניכיי הקבוצה .
כאשר מפריע אחד החניכים לקבוצה,על המדריכים לפעול בהתאם למה שלמדו בפעילות, אם מבחינת סוגי חניכם,אם סוגי משוב וגישה ואם מבחינת נתינת עונשים.

מהלך המשחק דג מלוח : נבחר את אחד המשתתפים לתפקיד "דג מלוח". המשחק מסתיים בכך שנבחר המשתתף שימלא את תפקיד הדג המלוח בסיבוב הבא.

שלב ראשון :הדג המלוח עומד צמוד לקיר או קו דמיוני. שאר המשתתפים עומדים במרחק כ-20 מטר ממנו, מאחורי קו קבוע מראש. ה"דג המלוח" מסתובב עם הגב למשתתפים, עוצם עיניים, קורא "2 1 3 דג מלוח", ושוב מסתכל אל המשתתפים. בזמן שהוא קורא, יתר המשתתפים מתקדמים לעברו. כאשר הוא פוקח עיניים הם קופאים במקום. אם הדג המלוח רואה מישהו זז, הוא פוקד עליו לחזור לקו התחלה לאחר שהמשתתפים קופאים במקומם, ה"דג המלוח" ניגש לכמה משתתפים שבחר, ומנסה להצחיק אותם (ברוב המקרים אסור לו לגעת בהם). אם משתתף זז או צחק הוא חוזר לקו ההתחלה המסומן. מטרתם של המשתתפים להגיע אל הדג ולגעת בקיר לידו הוא עומד.

שלב שני:לאחר שהגיע אחד השחקנים אל קו הסיום, אל מולו עומד הדג המלוח, נפתח השלב השני במשחק:הדג מספר סיפור, בו משולבות המילים "דג מלוח". במהלך הסיפור עשוי הדג המלוח להטעות את יתר השחקנים, בשלבו מילים דומות לצרף המילים "דג מלוח". באומר מילים אלו, הופך ה"דג המלוח" לתופס במשחקתופסת. מספר הסיפור נוגע בכל מילה שהוא אומר במשתתף אחר.השחקן שבו נוגע "הדג מלוח" בזמן שהוא אומר "מלוח" מתחיל לרדוף אחרי שאר משתתפי המשחק.

שלב שלישי:משחק תופסת, מי שנתפס הופך להיות הדג המלוח בסיבוב הבא.

תנועת הנוער הלאומי בית"ר מחלקת הדרכה ארצית



סיום

ד. בעיות קצה פרטניות – מאחורי כל חניך עומד סיפור, מה אנחנו עושים במצבים בהם חניך נפתח אליי ומספר לי דברים לא כ"כ נעימים?
נדון על כך ב"קפה דילמה" – כולם יושבים על הרצפה (רצוי אזור עם דשא) במעגל, נחלק ל5 חניכים פתקים עם סיטואציות לא נעימות בהן חניך/חניכה סיפרו משהו אישי.
במרכז המעגל תהיה חב' ופלים/רבע לשבע, בכל פעם כאשר מקריאים סיטואציה, נדון עליה, וכל מי שרוצה להביע דעתו יביע, רק מי שמדבר רשאי לקחת ופל (2 לכל אחד).

1. חניכה שמאוד רוצה לצאת לטיול, אך יש לה בעיית הרטבת לילה והיא מפחדת שיצחקו עליה
2. חניך שלא מצליח בלימודים וההורים מאיימים כי יוציאו אותו מהתנועה אם לא ישתפר
3. חניכה שאחד ההורים מכה אותה בבית ומפחדת לפנות לאחרים מלבדך.
4. חניך עם מצב כלכלי קשה מאוד בבית שמתבייש לפנות לרכז ורוצה מאוד לצאת לטיול שבועות.
5. חניכה שמציקים לה כל הזמן בקבוצה בגלל המראה החיצוני שלה והיא רוצה לצאת מהתנועה בגלל זה.

נספחים:

נספח משובים- משו"ב

מטרה:

כלי עבודה בעזרתו, בכל שלב, יכול לדעת החונך או החניך היכן הוא עומד, מה יכול לשפר ומה עליו לשמר.

משתתפים:

1. מעביר המשוב – יוזם השיחה.
2. מקבל המשוב ההבדלים בין ביקורת למשוב:
ביקורת – כשאדם מעביר ביקורת הוא אינו רואה לנגד עיניו את הגורם האנושי עליו מועברת הביקורת, מטרת הביקורת איננה לשפר ולקדם את הגורם עליו מועברת הביקורת אלא להציג תמונת מצב ע"פ דעתו של מעביר הביקורת. הביקורת הינה שיפוטית.
משוב - לכל משוב יש מטרה. משוב מועבר על מנת לשפר ולקדם את הממושב. ישנן דרכים שונות להעביר משוב וככל שהמשוב מועבר טוב יותר כך תושג מטרתו יותר. המשוב הינו בונה.

חלון ג'והארי:

כלי שעוזר להבין אנשים יותר טוב ברובד הבין אישי והתקשורת. אחת הטכניקות לפיתוח מודעות אישית בקבוצה, מבוססת על חלון ג'והארי. למעשה הכלי בפסיכולוגיה הנקרא חלון ג'והארי, מבחין בפועל בארבעה תחומי מידע, הגלוי, החבוי (ידוע רק לי), העיוורון (ידוע לאחר), והלא מודע.

אני יודע והקהל יודע.	אני יודע והקהל לא יודע.
אני לא יודע והקהל יודע.	אני לא יודע והקהל לא יודע.

תנועת הנוער הלאומי בית"ר מחלקת הדרכה ארצית



כשאנו נותנים משוב אנחנו מדברים על מה שאני לא יודע והקהל יודע במטרה לשפר את דרכי העברה שלי בתור מעביר.

עקרונות להעברת משוב:

1. אווירה טובה.
2. אובייקטיביות.
3. ראש פתוח.
4. מסקנות ולא חוויות.
5. ענייניות, שימוש בדוגמאות.
6. ישירות, אני ואתה.
7. תזמון, במקום הנכון בזמן הנכון וכמובן לא בשעת רוגז.
8. עובדות, לא להמציא דברים, להתייחס למה שקרה באמת.

הסימפטום והמחלה - כאשר מעבירים משוב חשוב לשים לב כי הבעיות שאנחנו מדברים עליהם מייצגים "מחלה" ולא "סימפטומים". לדוג': כאשר עושים משוב לחניך חסר ביטחון עצמי, במקום לומר לו שלא הסתכל על החניכים, דיבר בשקט וידיו היו בכיסים, נגיד לו פשוט כי הוא חסר ביטחון עצמי, שזו היא בעצם המחלה שכוללת בתוכה את כל הסימפטומים שצינו. את הסימפטומים של המחלה יבין החניך כאשר ניתן לו במהלך המשוב דוגמאות מתוך הפעולה.

סב"א חז"י הל"ך

- ס**בלנות, יש להיעזר בהרבה סבלנות כלפי המעביר ולדאוג שכל הערה מובנת מבחינתו.
- ב**הירות, יש להגיע מוכנים למשוב ולדבר בבהירות על מנת לא לבלבל את המעביר.
- א**ווירה, בכל משוב צריכה להיות אווירה פתוחה ונוחה.
- ח** יזוקים ולא כיסוחים.
- ז**מן, משוב לא ארוך מדי ולא קצר מדי.
- י**ושר, יש לנהוג ביושר כלפי המעביר ולא לנצל כל יחסים מיוחדים בין נותן המשוב למעביר.
- ה**תאמה, יש להתאים את המשוב למעביר.
- ה**קשבה, חשוב שבמהלך המשוב תתנהל שיחה וגם נותן המשוב יקשיב ולא רק ידבר.
- ל**ימודי, יש לתת הערות שניתן ללמוד מהם, לא הערות כמו "אתה מכוער"
- כ**אן ועכשיו, יש להעביר את המשוב ישר אחרי הפעולה- אחרת זה ישכח ויהיה פחות רלוונטי.

כאשר אנו נותנים משוב לחניך, אנו משקפים את התנהגותו, תוך התמקדות בפונקציות המרכזיות שעליו למלא, והדגשת הביצועים שביצע בהצלחה, לעומת אלו הטעונים שיפור.

חשוב לתת לחניך את המשוב מבלי לפגוע במידת האמונה שלו בעצמו!

זכרו תמיד : משוב הנו דיאלוג, ולכן חשוב לשאול שאלות, לקבל תשובות ורק אז להסיק מסקנות!

תנועת הנוער הלאומי בית"ר מחלקת הדרכה ארצית



משוב בלתי בונה	משוב בונה
✓ התייחסות אישית למעביר הפעולה, גם מעבר לפעילות בעקבותיה ניתן המשוב.	✓ התייחסות עקרונית לפעולה ולאופן העברתה.
✓ הערות המתארות את הפעולה ללא הסקת מסקנות.	✓ הסקת מסקנות מהפעולה וניסוחן ככלי עשה / אל תעשה לשימוש בעתיד.
✓ מסרים מעורפלים מבלי לגעת בעיקר.	✓ דיבור ישיר וענייני.
✓ לתת משוב כשהחניך מתוח או עצבני.	✓ לקחת בחשבון את צרכיו ורגשותיו של החניך.
✓ המשוב הוא שיפוטי ונעשה אך ורק עפ"י עיני הממשב. בלי להתייחס לתיאור הסיטואציה.	✓ המשוב מתאר את הסיטואציה ולא שופט אותה.
✓ הממשב עסוק ב"להשמיע" ולא לראות אם החניך מקשיב- מונולוג.	✓ הממשב בודק עם החניך שדבריו הובנו כפי שהוא התכוון להם- דיאלוג.
✓ המשוב מפוזר ולא נוגע בעיקר.	✓ הממשב שם דגש על שיפור ביצועים, יכולות והתנהגות.
✓ לא קיים פידבק חיובי והממשב מתמקד רק בדברים שליליים.	✓ הצלחות תמיד מודגשות- לא לשכוח פידבק חיובי! כישלונות מנוצלים כהזדמנויות לשיפור.
✓ המשוב פוגע בדימוי העצמי ובאמונה של החניך.	✓ המשוב מלווה בחיזוק האמונה העצמית של החניך וביכולתו להשתפר ולהתקדם.

עקרונות לקבלת משוב:

1. השתדל להבין את הנאמר לך, בשלב הראשון אל תתגונן.
2. בדוק האם הבנת את כל המשוב שנאמר.
3. בדוק בכנות עם עצמך מדוע התנהגת כפי שהתנהגת.
4. סכם את הדברים, בכדי לשמר ולשפר.

וזיכרו : משוב הנו דיאלוג !

תנועת הנוער הלאומי בית"ר מחלקת הדרכה ארצית



נספח עונש-ה משמעת: הגדרת עונש

מי מאיתנו לא נתקל כמדריך בבעיות המטרידות ביותר – בעיות המשמעת. בשל היותנו חלק בלתי נפרד ממערכת החינוך (אנחנו נחשבים חינוך בלתי פורמאלי) עלינו לטפל בבעיות אלו בדרכים "מיוחדות".

1. בעיות משמעת עם חניכים יש לפתור בדרכי נועם, בשום מקרה אין להרים יד על חניך!.

2. מדריך יטפל בהפרת משמעת בדרכים הבאות:

*ישוחח עם החניך הלא ממושע באופן פרטי (ישנם חניכים, אשר יתנגדו לכם אם תפנו אליהם מול כל הקבוצה, לכן עדיף ברוב המקרים לאחר הערה או שתיים לקחת את החניך לצד ולשוחח איתו באופן פרטי).

*יזהיר את החניך בעלייה בדרגה – לשיחה עם הרכז / ראש"צ.

*החניך ישלח לשיחה עם הרכז/הראש"צ.

*במידה והחניך עדיין לא נרגע יש לזמן את הוריו לשיחה.

3. זכור, כי תנועת הנוער הלאומי מהווה הזדמנות "להשתחרר" מעול המשמעת הנוקשה של בית הספר ומסגרות החינוך הפורמאלי.

אין משמעו של הדבר כי מותר להם לעשות כרצונם, עלים להבהיר להם כי אומנם החוקים פחות נוקשים אך יש לכבד את העומדים מולם ואת המקום בו הם נמצאים, וכמובן את עצמם.

4. היו החברים הכי טובים של החניכים – אך גם דמות סמכותית, שידעו איפה הגבול.

5. השתדלו לא לפנות לראש"צ או לרכז על כל דבר קטן על מנת לא לערער את סמכותכם..

6. הדרך הטובה ביותר להתמודד עם בעית משמעת הינה שילוב בין אורח רוח, הבנה והרבה הומור!

**חשוב לזכור!

לעיתים מאחורי התנהגות חריגה או בעייתית של ילד, מסתתר צורך כלשהו- ייתכן וזו דרכו של הילד לאותת לתשומת לבכם, יתכן והוא נמצא בבעיה, משהו קורה מחוץ למסגרת הסניף – בבית, בבית הספר.

נכון, אתם לא פסיכולוגים ולא תמיד תדעו לפתור את בעיות הילדים,

אך הם זקוקים לחיזוקכם ולתמיכתם, השתמשו במילים מעצימות ותומכות, המנעו מהשפלת החניך בפני הקבוצה – זה ייצור התנגדות, נסו להבין מה גורם להתנהגות זו של הילד, האם הוא מעוניין בתשומת לב? האם כואב משהו? אולי מישהו פוגע בו? אולי איימו עליו? האם הוא מרגיש לא רצוי? פתחו את לבכם, והגדילו ראש! וזכרו! מילה זה כח – השתמשו בה בחוכמה!